

STOWARZYSZENIE KSIĘGOWYCH W POLSCE
RADA NAUKOWA

ZESZYTY
TEORETYCZNE
RACHUNKOWOŚCI

Vol. 46, NUMER 1

WARSZAWA 2022

Spis treści / Contents

Anna Szychta, Halina Waniak-Michalak, <i>Od Zespołu Redakcyjnego</i> – Editorial	7
Michał Comporek, <i>Determinanty struktury kapitałowej a rachunkowe kształtowanie wyniku finansowego przedsiębiorstw</i> – Determinants of the capital structure and accrual-based earnings management	9
Radosław Ignatowski, <i>Sprawozdanie z płatności na rzecz administracji publicznej. Analiza krytyczna regulacji prawnych</i> – Report on payments to governments. A critical analysis of related legal regulations	29
Marzena Remlein, Piotr Bejger, Iwona Olejnik, Artur Jastrzębowski, Dawid Obrzeźgiewicz, <i>Zastosowanie automatyzacji procesów z wykorzystaniem robotyzacji w rachunkowości finansowej w jednostkach gospodarczych działających w Polsce</i> – The application of Robotic Process Automation in the financial accounting in entities that operate in Poland	47
Anna Szychta, <i>Rola wytycznych UNCTAD–ISAR w monitorowaniu realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju przez przedsiębiorstwa</i> – The role of UNCTAD–ISAR guidance in monitoring the implementation of Sustainable Development Goals by enterprises	67
Joanna Toborek-Mazur, Karol Partacz, <i>Ewaluacja efektu synergii w transakcjach fuzji i przejęć w czasie pandemii COVID-19</i> – Evaluating synergy in mergers and acquisitions during the COVID-19 pandemic	101
W kierunku umiędzynarodowienia / Towards internationalization	
Joanna Krasodomska, Ewelina Zarzycka, Anna Mazurczak-Mąka, Monika Turek-Radwan, <i>Online-only learning during the COVID-19 pandemic. What determines accounting students' engagement?</i> – Nauka zdalna podczas pandemii COVID-19. Co determinuje zaangażowanie studentów rachunkowości?	119
Magdalena Kowalczyk, <i>Municipal councillors' assessments of the usefulness of information generated by financial and budget statements</i> – Użyteczność informacji generowanych przez sprawozdawczość finansową i budżetową w ocenie radnych gmin	139
Z prac Centrum Interdyscyplinarnych Badań Rachunkowości / From the work of the Centre for Interdisciplinary Accounting Research	
Przemysław Kabalski, <i>Gender accounting stereotypes in the highly feminised accounting profession. The case of Poland</i>	157

– Stereotypy płciowe dotyczące rachunkowości w silnie sfeminizowanym zawodzie księgowego w Polsce	
Konferencje naukowe w dziedzinie rachunkowości i finansów organizowane przez szkoły wyższe w Polsce w 2022 roku	
– Scientific conferences in the field of accounting and finance organized by universities in Poland in 2022	185
Informacje dla autorów	187
Instructions for authors	201

Determinanty struktury kapitałowej a rachunkowe kształtowanie wyniku finansowego przedsiębiorstw

MICHAŁ COMPOREK

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest zbadanie relacji zachodzących między wartością dyskrejonalnych różnic memoriałowych a prawnymi i ekonomicznymi determinantami kształtowania struktury kapitałowej przedsiębiorstw, uwzględnianymi w założeniach: statycznej teorii substytucji oraz teorii hierarchii źródeł finansowania.

Metodyka/podejście badawcze: Dyskrejonalne różnice memoriałowe, służące do oceny kształtowania wyniku finansowego typu rachunkowego, zostały wyodrębnione przy użyciu modeli Jones oraz Kanga-Sivaramakrishnana. Zrealizowane badania empiryczne bazują m.in. na wykorzystaniu regresji liniowej, charakterystykach rozkładu zmiennych, analizach współczynników korelacji rang Spearmana itp. W badaniu uwzględniono 72 przedsiębiorstwa publiczne notowane na GPW w Warszawie.

Wyniki: W badanej próbie zaobserwowano istotne ze statystycznego punktu widzenia zależności między uznaniowymi korektami zysku netto a takimi zmiennymi jak: odsetkowa i nieodsetkowa tarcza podatkowa, ryzyko operacyjne jednostki, wielkość przedsiębiorstwa czy rentowność operacyjna aktywów.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Z racji ograniczonej próby badawczej wyniki badań nie mogą być uogólniane na wszystkie przedsiębiorstwa przemysłowe. Uzyskane wskaźniki przystawalności modeli regresyjnych do danych empirycznych są niskie, co skutkuje koniecznością dalszej eksploracji wskazanego pola badawczego.

Oryginalność/wartość: Przedstawiona metodyka badań jest nowatorska w kontekście polskiego runku kapitałowego. Dotychczasowe badania empiryczne dotyczących omawianej problematyki ograniczają się do wykazania zależności między dźwignią finansową a uznaniowymi korektami zysku netto.

Słowa kluczowe: zarządzanie zyskiem typu rachunkowego, dyskrejonalne różnice memoriałowe, struktura kapitału, model Jones, model Kanga-Sivaramakrishnana, GPW w Warszawie.

Abstract

Purpose: The main purpose of the paper is to examine the relationship between the value of discretionary accruals and the legal and economic determinants of capital structure, which are taken into account in static trade-off theory and pecking order theory.

Methodology/approach: Discretionary accruals were extracted using the Jones model and the Kang-Sivaramakrishnana model. The empirical research is based on regression analyses, variable distribution statistics, and Spearman's rank correlation coefficient analyses, among others. The study covered 72 public industrial enterprises listed on the Warsaw Stock Exchange.

Findings: In the studied sample, there are statistically significant relationships between discretionary accruals and variables such as effective tax rate, non-debt tax shield, operating risk, enterprise size, and the operating profitability of assets.

Research limitations/implications: Due to the limited sample, the research results cannot be generalized to all industrial enterprises. Moreover, the indicators of goodness-of-fit of the regression models to the empirical data are low, which indicates the need to further explore this field of research.

Originality/value: The presented research methodology is innovative in relation to the Polish capital market. Previous empirical research on this issue is limited to showing the relationship between financial leverage and discretionary accruals.

Keywords: accrual-based earnings management, accruals, capital structure, the Jones model, the Kang-Sivaramakrishnan model, Warsaw Stock Exchange.

Sprawozdanie z płatności na rzecz administracji publicznej. Analiza krytyczna regulacji prawnych

RADOSŁAW IGNATOWSKI

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest analiza i ocena jakości, w tym jasności oraz właściwego rozumienia i zastosowania przepisów prawnych w zakresie obowiązku sporządzania sprawozdania z płatności na rzecz administracji publicznej.

Metodyka/podejście badawcze: W badaniu zastosowano metody jakościowe, w tym dedukcyjną, krytyczną analizę tekstów w podejściu interpretacyjnym, odnoszącym się zasadniczo do regulacji w zakresie sporządzania przedmiotowych sprawozdań, określonych w dyrektywie Unii Europejskiej o sprawozdawczości finansowej oraz ustawie o rachunkowości.

Wyniki: Z analizy wynika, że zarówno unijne, jak i powstałe w drodze ich implementacji polskie regulacje w zakresie sprawozdania z płatności na rzecz administracji publicznej, są niejasne, nieczytelne i trudne do zrozumienia, przez co ich praktyczne zastosowanie może powodować trudności w wypełnieniu obowiązków sprawozdawczych, w tym trudnej do uzyskania porównywalności prezentowanych sprawozdań, co potwierdzają wyniki dostępnych, choć wciąż rzadkich, badań empirycznych.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Wnikliwa analiza regulacji w zakresie sprawozdania z płatności na rzecz administracji publicznych, zawarta w artykule, pozwala na jakościowo wyższym poziomie wypełnić w praktyce przedmiotowe regulacje, a dla usunięcia niedoskonałości regulacji niezbędne jest podjęcie działań prawnych, które precyzują odnośne regulacje, lub działań interpretacyjnych, polegających na wydaniu stosowanych wytycznych.

Oryginalność/wartość: Artykuł stanowi kompleksową analizę krytyczną regulacji prawnych w zakresie sporządzania sprawozdań z płatności na rzecz administracji publicznej, która nie była jak dotąd w przedmiotowym zakresie poddana pogłębionej analizie w opracowaniach innych autorów, polskich lub polskojęzycznych.

Słowa kluczowe: sprawozdanie z płatności na rzecz administracji publicznej, sprawozdawczość środowiskowa, *country-by-country reporting*, dyrektywa 2013/34/EC o sprawozdawczości finansowej, ustawa o rachunkowości.

Abstract

Purpose: The aim of this article is to analyse and assess the quality, including the clarity and understanding of legal regulations on preparing and presenting the report on payments to governments, which is crucial in the practical application of such requirements.

Methodology/approach: The methods used include studies of legal acts on reports, including related EU Directives and Polish Accounting Act with deductive critical and interpretative analyses of those regulations.

Findings: The study demonstrates that both European Union and Polish regulations on reports on payments to governments are unclear, difficult to understand, and can cause difficulties and a lack of comparability in practical application of provisions constructed in this way, which is confirmed by quite rare empirical studies.

Research limitations/implications: The article points out the difficulties in understanding and the practical application of the related regulations. To avoid inconsistencies and improper application, legal action should be taken (e.g., it is necessary to improve regulations or give additional official guidance).

Originality/value: The article provides a thorough analysis of legal regulations for preparing and presenting reports on payments to governments, not done by other Polish authors or in Polish previously.

Keywords: reports on payments to governments, green and environmental reporting, country-by-country reporting, EC Directive on financial reporting, act on accounting.

Zastosowanie automatyzacji procesów z wykorzystaniem robotyzacji w rachunkowości finansowej w jednostkach gospodarczych działających w Polsce

MARZENA REMLEIN, PIOTR BEJGER, IWONA OLEJNIK
ARTUR JASTRZĘBOWSKI, DAWID OBRZEŹGIEWICZ

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest omówienie istoty oraz określenie obszarów zastosowania automatyzacji procesów z wykorzystaniem robotyzacji (*Robotic Process Automation – RPA*) w rachunkowości finansowej jednostek działających w Polsce.

Metodyka/podejście badawcze: W artykule wykorzystano wyniki badania ilościowego, które przeprowadzono metodą ankiety, stosując dobór celowy respondentów. Biorąc pod uwagę charakter pytań i skal zawartych w narzędziu badawczym, w analizie danych w opracowaniu wykorzystano miary statystyki opisowej.

Wyniki: Przeprowadzone badania dowiodły, że wśród przedsiębiorstw stosujących RPA w Polsce robotyzacja jest najczęściej stosowana w obszarze rachunkowości finansowej.

Dalsza analiza wykazała, że roboty wdrażane są najczęściej albo w procesach charakteryzujących się zwykle wysokim wolumenem transakcji (sprzedaż, zakupy) lub w procesach determinowanych głównie przez dane wewnętrzne (proces zamknięcia miesiąca, raportowanie). Ponadto wskazano, że podmioty, które wdrożyły RPA to głównie długo działające na rynku oraz duże przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 1000 pracowników.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Artykuł stanowi przyczynek do dalszych, pogłębianych badań w zakresie wykorzystania RPA w rachunkowości oraz identyfikacji korzyści i zagrożeń wynikających z zastosowania RPA.

Praktyczne implikacje: Artykuł wskazuje rachunkowość finansową jako obszar najczęściej podlegający robotyzacji w przedsiębiorstwach stosujących RPA w Polsce, a także konkretne procesy rachunkowości finansowej, w których robotyzacja jest najbardziej popularna. Wyniki przeprowadzonych badań stanowią praktyczne wskazówki zarówno dla jednostek gospodarczych rozpoczynających wdrożenie RPA w organizacji, jak i rozważających rozszerzenie jej zastosowania.

Oryginalność/wartość: W artykule poruszono aktualny i stosunkowo mało jeszcze rozpoznany naukowo obszar współczesnej rachunkowości finansowej. W literaturze przedmiotu, w szczególności polskiej, temat wykorzystania RPA w rachunkowości jest tematem nowym. Niniejsze opracowanie częściowo wypełnia lukę badawczą i stanowi przyczynek do dyskusji na temat wykorzystania nowoczesnych technologii w rachunkowości finansowej. Artykuł jest jednym z pierwszych opracowań prezentujących wyniki badań przeprowadzonych wśród jednostek gospodarczych działających na terenie Polski.

Słowa kluczowe: rachunkowość, *Robotic Process Automation*, rachunkowość finansowa, automatyzacja, robotyzacja, przedsiębiorstwo, technologie informatyczne.

Abstract

Purpose: The article discusses the concept of Robotic Process Automation (RPA) and examines the level of its application in the area of financial accounting in Polish companies.

Methodology/approach: The article uses quantitative research in the form of a questionnaire, which was conducted based on a purposeful sampling of respondents. Taking into account the nature of the questions and scales included in the research tool, descriptive statistics measures were used in the data analysis in the study.

Findings: The research showed that among entities that use RPA in Poland, robotization is mainly used in the area of financial accounting. Further analysis indicated that robots are implemented mainly either in processes with a high volume of transactions (like sales or purchases) or in processes determined by internally generated data (month-end closing, financial reporting). It also shows that entities that implemented RPA mainly have a long history of operation and are large corporations employing over 1,000 employees.

Research limitations/implications: The article is a contribution to research on the use of RPA in accounting and it identifies the benefits and threats that result from using RPA.

Practical implications: This article indicates that financial accounting is the area that is most often the subject of robotization among entities that apply RPA in Poland. Additionally, it presents the specific processes within financial accounting in which the application of robotization is most popular. The results of the research give a clear direction both for the companies that are at the initial stage of implementing RPA and those that are considering expanding its application.

Originality/value: The article covers the current and relatively little-known area of contemporary financial accounting. The literature review, especially the Polish literature, indicates that the area of applying RPA in accounting is a new topic. This study is one of the first to present the results of research conducted among entities operating in Poland.

Keywords: accounting, Robotic Process Automation, RPA, financial accounting, automation, robotization, enterprise, IT technologies.

Rola wytycznych UNCTAD–ISAR w monitorowaniu realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju przez przedsiębiorstwa

ANNA SZYCHTA

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest przedstawienie działań Międzyrządowej Grupy Roboczej Ekspertów ds. Międzynarodowych Standardów Rachunkowości i Sprawozdawczości (UNCTAD–ISAR), a także objaśnienie i ocena znaczenia i roli jej *Wytycznych w sprawie podstawowych wskaźników do raportowania przez jednostki gospodarcze wkładu we wdrażanie Celów Zrównoważonego Rozwoju (CZR)*, wyznaczonych przez ONZ w Agendzie 2030.

Metodyka/podejście badawcze: Artykuł o charakterze ogólnego przeglądu oparto na analizie literatury przedmiotu, dokonanej analizie i syntezie opracowań i wytycznych UNCTAD oraz regulacji i innych dokumentów dotyczących zrównoważonego rozwoju i sprawozdawczości przedsiębiorstw w tym zakresie.

Wyniki: Wytyczne UNCTAD–ISAR z 2019 roku zawierają 33 podstawowe wskaźniki przeznaczone dla przedsiębiorstw w celu pomiaru ekonomicznych, środowiskowych, społecznych i instytucjonalnych aspektów zrównoważonego rozwoju. Wytyczne te wraz z materiałami szkoleniowymi wymagają rozpowszechnienia w skali globalnej, aby mogły się stać faktycznym narzędziem monitorowania wkładu sektora prywatnego w realizację CZR. Ich zastosowanie przez przedsiębiorstwa w Polsce, zwłaszcza MŚP, może przyczynić się do poprawy postrzegania zrównoważonego rozwoju i sprawozdawczości w tym zakresie przez ich sceptyków i przeciwników.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Zwiększenie świadomości pracowników naukowych, studentów i praktyków rachunkowości w Polsce na temat wagi globalnych CZR i konieczności ich wdrażania i monitorowania na poziomie mikro.

Oryginalność/wartość: Artykuł poszerza wiedzę w środowisku naukowym rachunkowości na temat możliwości pomiaru i raportowania przez przedsiębiorstwa wyników w zakresie zrównoważonego rozwoju w spójności z celami i zdaniem określonymi w Agendzie 2030.

Słowa kluczowe: Agenda 2030, Cele Zrównoważonego Rozwoju, Międzyrządowa Grupa Robocza Ekspertów ds. Międzynarodowych Standardów Rachunkowości i Sprawozdawczości, sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju, wytyczne, podstawowe wskaźniki.

Abstract

Purpose: The aim of the article is to present the activities of the Intergovernmental Working Group of Experts on International Accounting and Reporting Standards (UNCTAD–ISAR), and to explain and evaluate the importance and the role of its *Guidance on Core Indicators for Entity Reporting on Contribution Towards Implementation of the Sustainable Development Goals (SDG)*, which were set by the United Nations in the 2030 Agenda.

Methodology/approach: The general review article was based on an analysis of the literature on the subject, an analysis and synthesis of UNCTAD materials and guidelines, as well as regulations and other documents regarding sustainable development and corporate reporting in this area.

Findings: The UNCTAD-ISAR guidance, issued in 2019, contains 33 core indicators designed for enterprises to measure the economic, environmental, social, and institutional

aspects of sustainable development. The guidance and the training materials need to be disseminated globally in order to become a real tool for monitoring private sector contributions to SDG implementation. Their application by enterprises in Poland, especially SMEs, may contribute to improving the perception of sustainable development and reporting issues in this regard by their skeptics and opponents.

Research limitations/implications: Increased awareness of academics, students and accounting practitioners in Poland about the importance of global SDG and the need for their implementation and monitoring at the micro level. **Originality/value:** The article expands knowledge in the accounting research community about the ability of enterprises to measure and report their sustainability performance in line with the goals and tasks set out in the 2030 Agenda.

Keywords: Agenda 2030, Sustainable Development Goals, Intergovernmental Working Group of Experts on International Accounting and Reporting Standards (ISAR), sustainability reporting, guidance, core indicators.

Ewaluacja efektu synergii w transakcjach fuzji i przejęć w czasie pandemii COVID-19

JOANNA TOBOREK-MAZUR, KAROL PARTACZ

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest przedstawienie efektu synergii jako relewantnego źródła informacji o wartości firmy, przyczyniającego się do ewaluacji skuteczności (zyskowności) transakcji połączeniowej. Dzięki analizie rynku M&A (*mergers and acquisitions*) możliwa była ocena tej skuteczności wśród poszczególnych przedsiębiorstw w czasie pandemii COVID-19, a ta z kolei posłużyła wyznaczeniu metodyki ewaluacji efektu synergii oraz kierunków zmian tych transakcji w poszczególnych sektorach.

Metodyka/podejście badawcze: W artykule zastosowano metody analizy porównawczej i deskryptywnej, oparte na przeglądzie krajowej i zagranicznej literatury przedmiotu oraz krytycznej ocenie wyników uzyskanych z eksplikacji danych prezentowanych przez pięć uznanych agencji ratingowych i doradczych z zakresu finansów i rachunkowości.

Wyniki: Poprzez wyznaczenie determinant warunkujących powodzenie transakcji fuzji i przejęć, możliwa była ocena wpływu efektu synergii na liczbę i wartość przeprowadzanych w czasie pandemii COVID-19 procesów połączeniowych, z ich potencjalnymi negatywnymi i pozytywnymi konsekwencjami ekonomicznymi. Zaprezentowane diagnozy i wnioski dotyczą zarówno międzynarodowego, jak i polskiego rynku M&A, w oparciu o dane zagregowane, ujęte w odniesieniu do branż, które w największym stopniu uczestniczyły w transakcjach fuzji i przejęć w dobie pandemii COVID-19.

Praktyczne implikacje: W artykule wskazano na sposoby ewaluacji efektu synergii w trakcie pandemii COVID-19, w kontekście liczby i wartości przeprowadzonych transakcji fuzji i przejęć, które mają znaczenie poznawcze dla kształtowania się potencjalnego efektu synergii oraz budowania koncentracji kapitałowej.

Oryginalność: Jest to pierwsze opracowanie, w którym dokonano ewaluacji efektu synergii w transakcjach fuzji i przejęć dokonywanych w czasie pandemii COVID-19 oraz skutków tych zdarzeń z punktu widzenia ekonomicznego i ewidencyjnego, zarówno z perspektywy analizy porównawczej, jak i deskryptywnej.

Słowa kluczowe: efekt synergii, fuzje i przejęcia, koncentracja kapitału, wartość firmy, COVID-19, konsolidacja.

Abstract

Purpose: The paper aims to present synergy as a relevant source of information about goodwill, contributing to a more precise, balance-sheet evaluation (profitability) of a merger. Based on the mergers and acquisitions (M&A) market analysis, it was possible to assess this effectiveness assessment among individual companies during the COVID-19 pandemic. This, in turn, was used to determine the methodology for evaluating the synergy effect and the directions of changes in these transactions in individual sectors.

Methodology/approach: The article consists of methods of comparative and descriptive analysis based on a review of the domestic and foreign literature and a critical assessment of the results from the exploration of data presented by five recognized financial and accounting rating and advisory agencies.

Findings: By determining the determinants of the success of M&A transactions, it was possible to assess the impact of synergy on the number and value of these processes carried out during the COVID-19 pandemic, with their potential negative and positive economic consequences. The presented diagnoses and conclusions concern both the international and Polish M&A markets based on aggregated and sectoral data.

Practical implications: The article points out the discrepancies in the evaluation of synergy during the COVID-19 pandemic in the context of the number and value of mergers and acquisitions, which are of cognitive importance for the development of potential synergy and building capital concentration.

Originality: The article is the first attempt to evaluate the synergy in M&A during the COVID-19 pandemic and the effects of these events from economic and record-keeping points of view and from a comparative and descriptive analysis perspective.

Keywords: synergy, mergers and acquisitions, equity concentration, goodwill, COVID-19, consolidation.

W kierunku umiędzynarodowienia / Towards internationalization

Online-only learning during the COVID-19 pandemic. What determines accounting students' engagement?¹

JOANNA KRASODOMSKA, EWELINA ZARZYCKA
ANNA MAZURCZAK-MAKA, MONIKA TUREK-RADWAN

Abstract

Objective: The paper aims to identify the factors that determine accounting students' engagement in online-only learning during the COVID-19 pandemic.

Methodology/research approach: The unified theory of acceptance and use of technology (UTAUT) is used as a theoretical lens. Survey responses provided by accounting students participating in online-only courses at Polish universities between May and June 2020 are analyzed, and regression analysis is employed to verify the research hypotheses.

¹ The publication was funded from the subsidy granted to Cracow University of Economics.

Findings: According to our findings, student effort expectancy and performance significantly and positively influence their engagement in online-only learning. Age is also significant for student engagement, with younger students being more engaged in online-only learning than older ones.

Originality/value: The study contributes to the literature on distance learning as it investigates a relatively unexplored group of students in an unprecedented situation. The paper also proposes new measures to capture UTAUT factors. The findings are also relevant for practice. It seems that after the pandemic, online learning will continue to be used and ensuring student engagement will become more relevant than technological issues, already mastered by both sides of the educational process.

Keywords: distance learning, unified theory of acceptance and use of technology, UTAUT, survey, COVID-19.

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest ustalenie czynników determinujących zaangażowanie studentów rachunkowości w naukę zdalną podczas pandemii COVID-19.

Metodyka/podejście badawcze: W artykule wykorzystano zunifikowaną teorię akceptacji i wykorzystania technologii (*unified theory of acceptance and use of technology* – UTAUT) jako podstawę teoretyczną. Poddano analizie wyniki ankiety przeprowadzonej wśród studentów rachunkowości uczestniczących w zajęciach zdalnych w okresie maj-czerwiec 2020 r. i wykorzystano analizę regresji do weryfikacji hipotez badawczych.

Wyniki: Oczekiwania studentów dotyczące wysiłku włożonego w naukę i uzyskanych wyników znacząco i pozytywnie wpływają na ich zaangażowanie w naukę zdalną. Wiek ma także istotny wpływ na ich zaangażowanie, przy czym młodsi studenci są bardziej zaangażowani w naukę zdalną niż starsi.

Oryginalność/wartość: Artykuł wnosi wkład do literatury z zakresu zdalnego nauczania, ponieważ analizie poddano stosunkowo niezbadaną grupę studentów w bezprecedensowej sytuacji. Zaproponowano również nowe zmienne dla uchwycenia czynników UTAUT. Uzyskane wyniki są również istotne dla praktyki. Wydaje się, że po kryzysie wywołanym pandemią kształcenie zdalne będzie nadal stosowane, a zapewnienie zaangażowania studentów stanie się ważniejsze niż kwestie technologiczne, które wcześniej zostaną już opanowane przez obie strony procesu edukacyjnego.

Słowa kluczowe: kształcenie zdalne, zunifikowana teoria akceptacji i użytkowania technologii, UTAUT, ankieta, COVID-19.

Municipal councillors' assessments of the usefulness of information generated by financial and budget statements

MAGDALENA KOWALCZYK

Abstract

Purpose: Entities from the public finance sector are required to function effectively. This translates significantly into the shape of public sector accounting. Achieving this goal requires relevant information, and the main sources of information about results are financial and budget statements, which are the basic products of accounting. This information is used by various users, including councillors, who are the decision-making and controlling body of communes. Therefore, the purpose of this study is to assess the usefulness of the

information provided by financial and budget statements for management purposes from the point of view of councillors

Method/approach: The article uses the survey method. A questionnaire was emailed to 800 councillors of rural, urban and urban-rural municipalities. The survey was conducted in 2020, and 65 completed questionnaires were received.

Findings: The information provided by public sector accounting supports decision-making in municipalities. Both budget reports and financial reports are essential for management purposes. The annual report on the implementation of the budget is transparent for councillors, and the information contained therein allows for effective management of the finances of communes.

Originality/value: The article provides information about the usefulness of financial and budget statements to the management of the commune. It shows the viewpoint of one group of stakeholders – councillors.

Keywords: local government units, councillors, information, accounting, reporting.

Streszczenie

Cel: Obecnie od podmiotów sektora finansów publicznych wymaga się funkcjonowania w sposób efektywny. Osiągnięcie tego celu wymaga dostarczenia odpowiednich informacji dla jego realizacji. Podstawowym źródłem informacji o osiągniętych wynikach są sprawozdania finansowe i budżetowe, będące podstawowymi produktami rachunkowości. Z informacji, korzystają różni użytkownicy, w tym radni, którzy są organem stanowiącym i kontrolnym gminy. Dlatego celem niniejszego opracowania jest ocena użyteczności informacji dostarczanej przez sprawozdawczość finansową i budżetową dla celów zarządzania z punktu widzenia radnych.

Metodyka/podejście badawcze: W artykule wykorzystano metodę badań sondażowych. Kwestionariusz ankietowy wysłano drogą mailową do 800 radnych gmin: wiejskich, miejskich, miejsko-wiejskich. Badanie przeprowadzono w roku 2020 i otrzymano 65 wypełnionych kwestionariuszy ankietowych.

Wyniki: Wyniki badań wskazują, że informacje dostarczane przez rachunkowość sektora publicznego pomagają w podejmowaniu decyzji w gminach. Sprawozdania zarówno budżetowe, jak i finansowe są istotne dla zarządzania. Roczne sprawozdanie z wykonania budżetu jest przejrzyste dla radnych, a informacje w nim zawarte pozwalają na efektywne zarządzanie finansami gmin.

Oryginalność/wartość: Artykuł zawiera informacje o przydatności sprawozdań finansowych i budżetowych do zarządzania gminą. Pokazuje punkt widzenia jednej grupy interesariuszy – radnych.

Słowa kluczowe: jednostki samorządu terytorialnego, radni, informacja, rachunkowość, sprawozdawczość.

Z prac Centrum Interdyscyplinarnych Badań Rachunkowości / From the work of the Centre for Interdisciplinary Accounting Research

Gender accounting stereotypes in the highly feminised accounting profession. The case of Poland

PRZEMYSŁAW KABALSKI

Abstract

Purpose: The article presents the results of research on the frequency and content (varieties) of the stereotype that the accounting profession is a job for women. The research concerns Poland, a country with a unique level of feminisation of the accounting profession.

Methodology/approach: To formulate hypotheses about the content (varieties) of the stereotype concerning the feminine character of accounting that exists in Poland, several mainly qualitative studies were carried out. As a result, four stereotypes were identified (i.e. different beliefs about why accounting is a profession for women and not for men). The hypotheses were tested using a survey of a representative group of Polish secondary school students (almost 1,200 respondents).

Findings: The belief that the accounting profession is for women and not for men is expressed by one in six secondary school students, more often by men. Two stereotypes are particularly common: 1) that accounting is simply for women (without any specific justification), 2) that the most important aspects in this profession are accuracy, patience, meticulousness, the ability to focus on details, and other similar qualities usually attributed to women.

Originality/value: For the first time in Poland (and probably in other East European countries with feminized accounting profession), the article provides new and up-to-date knowledge on the gender perception of the accounting profession and the stereotypes about this job which may be a significant driving force in sustaining gender segregation in this profession.

Keywords: gender, stereotypes, gender stereotypes, vocational stereotypes, accountant, accounting profession.

Streszczenie

Cel. W artykule przedstawiono wyniki badań dotyczące częstości występowania i treści (odmian) stereotypu, że rachunkowość to zajęcie dla kobiet. Badania dotyczą społeczeństwa Polski, która jest krajem o wyjątkowym w skali światowej poziomie feminizacji zawodu księgowego.

Metodyka/podejście badawcze. W celu sformułowania hipotez na temat treści (odmian) stereotypu dotyczącego kobiecego charakteru rachunkowości przeprowadzono szereg badań, głównie o charakterze jakościowym. W ich wyniku wyodrębniono cztery typy tego

stereotypu (tj. różne przekonania na temat tego, dlaczego księgowość jest zawodem dla kobiet, a nie dla mężczyzn). Hipotezy przetestowano za pomocą badania ankietowego na reprezentatywnej grupie polskich uczniów szkół średnich (prawie 1200 respondentów).

Wyniki. Przekonanie, iż zawód księgowego jest dla kobiet, a nie dla mężczyzn, wyraża co szósty licealista, częściej mężczyźni. Szczególnie częste są dwie odmiany tego stereotypu: 1) księgowość jest po prostu dla kobiet (bez konkretnego uzasadnienia), 2) najważniejsze w tym zawodzie są dokładność, cierpliwość, skrupulatność, umiejętność skupiania się na szczegółach i inne podobne cechy przypisywane zwykle kobietom.

Oryginalność/wartość. Artykuł po raz pierwszy w Polsce (i prawdopodobnie w innych krajach Europy Wschodniej o sfeminizowanym zawodzie księgowego) dostarcza nowej i aktualnej wiedzy na temat postrzegania zawodu księgowego przez pryzmat płci, a także stereotypów dotyczących tego zawodu, które mogą być istotną siłą podtrzymującą rozróżnienie ze względu na płeć w tym zawodzie.

Słowa kluczowe: płeć, stereotypy, stereotypy płciowe, stereotypy zawodowe, rachunkowość, księgowy.